

КТ „ПОДКРЕПА“

изх. № 0138

20.11.2023 г.

София

ДО

Г-ЖА МАРИЯ ГАБРИЕЛ

ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

И МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

И

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ

СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО

СЪТРУДНИЧЕСТВО

СТАНОВИЩЕ

НА КТ „ПОДКРЕПА“

ОТНОСНО: *Проект на Закон за бюджета на НЗОК за 2024 година, Проект на Закон за бюджета на ДОО за 2024 година и проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2024 г.*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГАБРИЕЛ,

КТ „Подкрепа“ след като внимателно се запозна и обсъди предоставените ни законопроекти обръща внимание, че предложените проекти на бюджети за 2024 година и тригодишната прогноза не могат да открий изпълнението на поставените цели с Националната програма за развитие „България 2030“, а именно:

- Ускорено икономическо развитие;
- Демографски подем;
- Намаляване на неравенствата.

I. ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА БЮДЖЕТА НА НЗОК ЗА 2024 Г.

КТ „Подкрепа“ подкрепя по принцип проекта на бюджет на НЗОК за 2024 година, като настоява да се увеличат разходите за персонал, за да се компенсира инфлацията и да се осигури 5% реален ръст на възнагражденията, както и да се предприет незабавни, устойчиви във времето, действия за повишаване на ефективността на публичния ресурс, базирани на анализ на системата, за да се гарантира качествено и достъпно здравеопазване и намаляване на дефицита.

1. Предлагаме увеличение на разходите за персонал с 14,9 млн.лв., вместо с 5,1 млн.лв, което представлява 20% номинален ръст на разходите за заплати.

Мотиви: В проекта на закон се предвижда номинален ръст от 6,8%, което всъщност покрива нарастването на МРЗ, максималния осигурителен доход и извършеното увеличение през текущата година. С направеното предложение ще се намали диспропорцията в заплащането за една и съща длъжност и ще се гарантира минимален реален ръст на доходите на работещите в системата.

2. Наблюдава се обезпокоителен ръст на дефицита в системата, който трябва да бъде овладян.

Необходимо е да се направи:

- Задълбочен анализ на системата относно разпределението, ефективността и качеството на разходите.

Устойчивото нарастване на дефицита говори за системна грешка. Трябва да се отчете и факта, че в медиите са налице достатъчно публикации за източване на НЗОК, за огромни възнаграждения предимно на управленски персонал, в същото време възнагражденията за медицински сестри, помощен персонал и млади лекари са ниски и водят до липса на интерес към професията, текучество и недостиг на сестри и лекари, паралелно се наблюдава постоянно нарастване на броя на лечебните заведения при намаляващо население, свръхконцентрация на лечебни заведения и здравни услуги в няколко големи населени места.

- Засилен постоянен контрол по отношение на правомерното изразходване на средствата.
- Започване на активна информационна кампания сред населението за запознаване с достъпа и възможностите на Електронното пациентско досие и включването на гражданите в контрола на отчитаните разходи от изпълнителите на медицинска и дентална помощ.

Достъпното, ефективно и качествено здравеопазване е обявено отдавна за приоритет. В същото време ежегодните плахи стъпки не премахват бюрокрацията, не гарантират еднакъв регионален достъп до здравни услуги, negliжират се законните и незаконните „доплащанията“ от пациенти, не създават условия за достатъчен ръст на възнагражденията особено при медицинските сестри, диспропорциите в заплащането между заетите в системата расте, няма нормативни изисквания за таван на възнагражденията на управленския персонал, когато услугата се заплаща от касата и не на последно място не се стимулира и гарантира изпълнението на колективния трудов договор, подписан от социалните партньори.

Ежегодното увеличаване на средствата без реформи в системата няма да доведе до по-добро здравеопазване, напротив неправилното изразходване доведе и води до изкривявания, които с времето все по-трудно ще могат да бъдат поправени.

II. ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА БЮДЖЕТА НА ДОО ЗА 2024 Г.

КТ „Подкрепа“ не подкрепя проекта на Закон за бюджета на ДОО за 2024 г.

Статистиката сочи, че пенсионерите и безработните са групата с най-висок социален риск, предвид ниските доходи и невъзможността да се гарантира доход, необходим за покриване на жизнения минимум. Като добавим и социалните програми, с които се предоставят допълнителни средства на хората под линията на бедност, която е прекалено ниска (526 лв. за 2024 г., представляваща около 30% от жизнения минимум), то фактическата обща сума е много под жизнения минимум. Според европейските изисквания трябва да се гарантира поне 80% от жизнения минимум.

Направените стъпки с в правилната посока, но са малки, не водят до прогнозируемо приближаване до жизнения минимум и реален ръст на доходите, липсва и ясен хоризонт кога и как ще се постигне целта.

Необходима е комплексна, синхронизираща и адекватна държавна осигурителна и социална политика, която да търси решения и да предлага мерки в посока борба с бедността и демографската криза. Социалната политика, провеждана от НОИ и МТСП, трябва да е продължение на осигурителната политика, като се намалят бюрократичните бариери, размерите на обезщетенията са съобразени с осигурителния доход и продължителност на осигуряването, и се следи за опити за злоупотреби срещу осигурителната или социалната системи, които да се пресичат навреме.

По отношение на възнагражденията в системата на НОИ КТ „Подкрепа“ настоява за увеличение на разходите за персонал с 20%, за да се компенсира инфлацията, да се намалят диспропорциите и да се осигури поне 5% реален ръст на възнагражденията. С предложеното в проекта увеличение от 11,6 млн. лв. се покриват само разходите при база 2023 г., увеличението на минималната работна заплата и максималния осигурителен доход. (Разходи персонал са 122 750,1 хил.лв. по проекта за 2024 година. Разходите за персонал за 2023 г. са общо 111,2 млн.лв., в т.ч. 103 309,7 хил.лв. по закон и допълнително предоставени 7,9 млн лв.).

КТ „Подкрепа“ настоява за ревизия на размера на максималния осигурителен доход, базиран на обективни критерии, така че в обозрим срок да се изпълни изискването на разпоредбата на §6 от ПЗР на КСО.

Предложеното нарастване на максималния осигурителен доход от 3400 лв. на 3750 лв. е недостатъчно и покрива единствено ръста на инфлацията и осигурителния доход. Предварителната оценка, стъпваща на прогнозната инфлация, ръста на осигурителния доход и компенсиране на разликата, възникваща съгласно §6 от ПЗР на КСО за период от 5 години сочи, че максималният осигурителен доход за 2024 година следва да е не по-малко от 4700 лв.

КТ „Подкрепа“ приветства усилията в посока овладяване на дефицита в ДОО, но счита че със символичното увеличение на максималния осигурителен доход, на възрастта за пенсиониране и чрез задържане на размера на обезщетенията целта ще остане непостигната.

В случай, че Народното събрание приеме увеличение на данъчно-осигурителната тежест за работещите и пенсионерите (увеличение на местните данъци и такси, приравняване на гражданските правоотношения на трудови за целите на данъчното облагане, намаляване на разплащанията в брой, без да се намалят банковите такси и други), то въпреки предвиденото увеличение, реалният разполагаем доход ще намалее, което е в противоречие с целта за повишаване на жизнен стандарт, като най-застрашени са най-нискодоходните групи.

1. КТ „Подкрепа“ подкрепя по принцип предложената в проекта пенсионна политика.

Предложенията, включени в законопроекта и за периода 2024-2026 г. са:

- чл. 68, ал. 1-2 от КСО – от 1 януари на всяка календарна година продължава увеличаването на възрастта за придобиване право на пенсия с по 2 месеца за жените и с по 1 месец за мъжете, както и на необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия с по 2 месеца и за двата пола. През 2024 г. необходимите условия за пенсиониране за работещите при условията на трета категория труд са 62 години и 2 месеца навършена възраст и 36 години и 6 месеца осигурителен стаж за жените и 64 години и 7 месеца навършена възраст и 39 години и 6 месеца осигурителен стаж за мъжете;
- чл. 68, ал. 3 от КСО – през 2024 г. необходимата възраст за пенсиониране при непълнен стаж е 67 години, при наличие на 15 години действителен осигурителен стаж;

- чл. 69, ал. 1, 2, 3, 5, 5а и 6 от КСО – минималната възраст за пенсиониране на работещите в сектор „Отбрана и сигурност“ продължава да се увеличава с по 2 месеца до достигане на 54 години и 6 месеца в 2026 г. През 2024 г. необходимите условия за пенсиониране за лицата от сектор „Отбрана и сигурност“ са 54 години и 2 месеца навършена възраст и 27 години осигурителен стаж и за двата пола;
- чл. 69б от КСО – през 2024 г. минималната възраст за пенсиониране на лицата, работили при условията на първа и втора категория труд, които не отговарят на условията за пенсиониране от професионален пенсионен фонд по чл. 168 от КСО или са променили осигуряването си по чл. 4в на КСО, продължава да се увеличава с по 4 месеца за жените и с по 2 месеца за мъжете до достигане в 2026 г. на 51 години и 4 месеца за жените и 54 години и 6 месеца за мъжете от първа категория и на 56 години и 4 месеца за жените и 59 години и 6 месеца за мъжете от втора категория труд;
- В периода 2024-2026 г. пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември на предходната година, се осъвременяват от 1 юли всяка година с процент, определен като сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година. При заложените в прогнозата ръст на средния осигурителен доход и ниво на средногодишния хармонизиран индекс на потребителските цени, процентите по чл. 100 от КСО са както следва: - 2024 г. – 11,0 на сто; - 2025 г. – 8,0 на сто; - 2026 г. – 5,4 на сто.
- От 1 юли 2024 г. т. нар. „вдовишки добавки“ по чл. 84 от КСО се определят в размер 30 на сто от размера на пенсията на починалия съпруг/съпруга;
- В периода 2024-2026 г. минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и свързаните с нея минимални размери на пенсиите за трудова дейност се увеличават, считано от 1 юли, с процентите, определени по чл. 100 от КСО;
- В периода 2024-2026 г. максималният размер на получаваните една или повече пенсии се запазва на достигнато през 2022 г. ниво от 3 400 лв.;
- В периода 2024-2026 г. размерът на социалната пенсия за старост и свързаните с нея пенсии и добавки се увеличава, считано от 1 юли, с процентите, определени по чл. 100 от КСО.

2. КТ „Подкрепа“ не подкрепя предложената социална политика

По отношение на политиката, свързана с обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО, актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за

периода 2024-2026 г., КТ „Подкрепа“ категорично не подкрепя запазването на размерите за обезщетения, които не са съобразени с ръста на МРЗ, максималния осигурителен доход, актуализираната линия на бедност и устойчивата инфлация в страната.

КТ „Подкрепа“ държи да се гарантира достоен размер на обезщетенията във функция от осигурителния доход, в унисон с обявената политика, за преодоляване на диспропорциите и борбата срещу бедността. Напомняме, че 2/3 от домакинствата на жизнен минимум, а 1/3 са под линията на бедност. Запазването на размерите на обезщетенията намалява реалния разполагаем доход с поне 10 на сто.

КТ „Подкрепа“ не подкрепя:

- *Запазването на минималният дневен размер на обезщетението за безработица – 18,00 лв. и максималният дневен размер – 85,71 лв. за целия период до 2026 г. включително.*

Средномесечната сума на обезщетението при минималния дневен размер е 381,60 лв., което е 72,5% от линията на бедност и 41% от минималната месечна работна заплата. Средномесечната сума на обезщетението при максимален дневен размер е 1817,05 лв, което е 48% от максималният размер на осигурителния доход.

- *Запазването на размера на обезщетението за отглеждане на дете до две годишна възраст – 780 лв. за целия период до 2026 г. включително;*
- *Запазването на размера на обезщетението – 780 лв. за целия период до 2026 г. за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя) в сила от 1 август 2022 г.;*

Обезщетението за отглеждане на дете трябва пряко да кореспондира с минималната работна заплата и с осигурителния доход на родителите, върху който са се осигурявали. Демографската криза няма да се пребори, когато обезщетението за отглеждане на дете е много по-ниско от осигурителния доход, въпреки че е налице още един член на семейството, което означава още разходи.

- *Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице – 540 лв. за целия прогнозен период.*

Предвид натрупаната инфлация, сумата следва да бъде актуализирана поне с 11%, като се следва швейцарското правило.

КТ „Подкрепа“ подкрепя по принцип следните предложения:

- За периода 2024-2026 г. да се запази разпоредбата на чл. 22, ал. 2 от Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя, относно максималния месечен размер на гарантираното вземане, който не може да бъде по-малък от 2,5 минимални работни заплати.
- Променя се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 на КСО – първите два работни дни се изплащат от осигурителя, а от 3-тия ден на настъпване на неработоспособността – от ДОО, за целия период до 2026 г. включително, за което са предвидени допълнително 77,0 млн. лв. по бюджета на държавното обществено осигуряване за 2024 г.;
- Запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност – 18 календарни месеца, бременност и раждане и безработица – 24 месеца за целия период до 2026 г. включително;

III. ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РБ ЗА 2024 г.

КТ „Подкрепа“ подкрепя по принцип проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2024 г.

ОБЩИ БЕЛЕЖКИ

Макроикономическата прогноза, на която стъпва разработването на бюджета, в частност приходната част е повече от оптимистична.

Заложеният ръст на БВП е в размер на 3,2%, за сравнение последните прогнози сочат около 1,8%, което е и в унисон с последните предварителни данни на статистиката за последното тримесечие на 2023 г.

Естествено този висок ръст дава логичното основание да се завишат и приходите. В същото време събираемостта на приходите през 2022 година е била 38,6% от БВП, а очакваното изпълнение за 2023 година е около 35,1%, което е спад с 3,5 процентни пункта.

В същото време се прогнозира и намаляване на потреблението от 4,1% през 2023 г., на 3,5% през 2024 г. Ръстът на кредитирането също се очаква да намалее. Забавянето на европейската икономика пряко влияе и върху България.

По публикации в медиите министърът на финансите ще махне от приходната част на бюджета 2 млрд.лв., като ги компенсира с намаление на 2 млрд.лв. намаление на капиталовите разходи.

Налице е надценяване както на приходите, така и на очакваната повишена събираемост.

Не на последно място липсват конкретни примери за ефекта върху домакинствата, особено при увеличение на местните данъци и такси, приравняването на гражданските правоотношения на трудови и т.н.

- Забелязва се хаотичност и липса на неутралност по отношение на някои предложения, водещи до увеличение на данъчно-осигурителната тежест върху хората със средни и ниски доходи, а се облекчават хора с високи доходи, като:
- въвеждат се нормативнопризнати разходи за сделки с финансови активи, което касае хората, които имат свободен финансов ресурс, а:

- паралелно се увеличава данъчно-осигурителната тежест на хората работещи на граждански договори;
- запазва се ставката по ЗДДС за ресторанти, но в същото време се премахва нулевата ставка за хляба и брашното;
- увеличават се пенсии и заплати, но ако се увеличат имуществените данъци, то реалния ръст на масовите доходи ще е отрицателен.

При част от предложенията бюджета се отказва от приходи в размер от 300 до 700 млн.лв., като няма икономически логично обяснение.

ПРИХОДНА ЧАСТ

Промени в данъчните закони.

КТ „Подкрепа“ е уведомила писмено Председателят на Народното събрание, Председателят на Комисията по бюджет и финанси и Председателят на Правната комисия в свое писмо, че е нарушена законовата процедура по чл.3 от Кодекса на труда, като в Народното събрание са внесени текстове, които не са обсъждани в НСТС. Това са текстове, свързани с данъчната основа по ЗДДФЛ и промени в ЗМДТ, касаещи данъчната ставка за облагане на недвижимите имоти (съществуват решения на Конституционния съд, с които се отменят подобни разпоредби, тъй като са противоконституционни) и актуализиране на данъчните оценки на недвижимите имоти.

КТ „Подкрепа“ категорично не подкрепя следните предложения в проектите на данъчните закони (виж Приложение № 1 и № 2), като, но не само:

- Приравняване на гражданските договори на трудови, както и прехвърляне на правомощия към НАП, което е изцяло в обхвата на Главната инспекция по труда. Предложението води до намаляване на реалния доход на засегнатите лица и не се отчита факта, че разходите за осъществяване на дейността са изцяло за тяхна сметка;
- Увеличаване на имуществените данъци. От една страна увеличението на част от възнаграденията и пенсиите ще бъде „изядено“ от подобно увеличение и ще натовари допълнително най-ниско доходните групи, което е в разрез с обявената политика за борба срещу бедността. В допълнение събираемостта на местните данъци и такси е под 60%, като има общини със събираемост около и под 10%, подобно

предложение ще натовари изрядните данъкоплатци за сметка на тези, които не плащат.;

- Натоварване на гражданите с контролни функции, присъщи на НАП – при неиздаване на фискален бон, купувача да откаже плащане по доставката. Какво точно се очаква от подобно предложение, дори от чисто житейска гледна точка;
- Икономически и социално неефективни предложения за събиране от гражданите на фискални бонове, регистриране и възстановяване на пренебрежимо малка сума ДДС;
- Въвеждането на доносническа система (промени в ДОПК), която не е ясно до какви точно ефекти ще доведе, като следва да се отчете, че и в други закони има подобни текстове. Не е предоставена информация какъв е ефекта от действащите норми или поне какъв ще е очаквания ефект.

Други приходи

КТ „Подкрепа“ не подкрепя:

- Предложението за 100% дивидент в полза на държавата, защото това поставя под риск инвестиционната програма и плановете за актуализиране на доходите на работещите, както и принуждава предприятията да теглят кредити, за да осъществяват нормално дейността си;
- Намаляването на прага на плащанията в брой на 5 000 лв., което означава още допълнителни разходи за гражданите, микро и малките предприятия, без да са видими намерения за намаляване на банковите такси.

Прави впечатление, че приходите от концесионна дейност са ниски и за 2024 г. са планирани в размер на 216 млн.лв., в т.ч. 86,1 млн.лв. са приходи в общините.

Промени в приходите на осигурителната система

КТ „Подкрепа“ подкрепя увеличението на минималната работна заплата.

Увеличението на максималния осигурителен доход е стъпка в правилната посока, но не е достатъчно, предвид разпоредбата на §6 от ПЗР на КСО, в средносрочен план.

Предложенията ще доведат до повишаване на социалната отговорност на обществото и солидарността.

РАЗХОДНА ЧАСТ

Разходната част на бюджета не показва ясно изразени, взаимосвързани, последователни и устойчиви политики, които да подкрепят борбата срещу бедността, да увеличават жизнения стандарт, да насърчават инвестициите, да съдържат цели или мерки за намаляване на бюрокрацията и съдържа резерви, което биха могли да се използват точно в подобни посоки.

Не може да се пренебрегне и разнопосочното политическо говорене, което не създава усещането за стабилност при провеждането на политиките на държавата, съобразени с нуждите на обществото.

Политика по доходите

През текущата година много от работещите в бюджетната сфера изразиха чрез протести своето недоволство, както от нивото на заплащане на труда им, така и от условията на труд. Заложените политики няма да разсеят натрупаното напрежение, предвид че се наблюдава устойчива инфлация, която с времето стимулира обедняването, което може да се компенсира само през увеличение на заплащането на труда.

Големите протести в енергетиката все още тлеят, тъй като не е намерено решение и застрашава съществуването на хиляди хора и цели региони. Трябва да се обърне и сериозно внимание на почти всички бюджетни сектори, в които нивото на заплащане все още е ниско и недоволството расте.

В същото време, въпреки декларираната посока за увеличаване на жизнения стандарт е налице само намерение, защото увеличението на разходите за персонал с около 2 млрд.лв. при база 16 млрд.лв. не е достатъчно за да се осигури реален ръст от поне 5% за следващата година.

Предвиденото в проекта увеличение на разходите за персонал покрива основно базата от предходната година, ръста на минималната работна заплата и максималния осигурителен доход. В някои сектори дори има недостиг на ресурс. Заделените в Централния бюджет 375 млн.лв. за допълнително разпределение между ведомствата средства за увеличение на заплатите са

крайно недостатъчни, както не са ясни и правилата и критериите по които ще се разпределя сумата.

Прави впечатление, че за да се намалят диспропорциите на заплащането за една и съща длъжност са необходими нормативни промени, които не съществуват и те възпрепятстват намерението дори и през текущата година. Изкривяването ще продължи, ако не се изготвят съответните изменения и съответно се приемат до края на годината.

В таблицата по-долу са част от ПРБК, подредени по ръст на разходите за персонал за 2024 година.

ХИЛ.ЛВ.

ПРБК	2023	2024	РЪСТ ЛВ	РЪСТ %
НСИ	23 687,1	23 778,1	91,0	0,38%
ДФЗ	57 743,1	58 054,9	311,8	0,54%
МВНР	45 537,6	45 876,6	339,0	0,74%
МРРБ	108 440,6	109 305,3	864,7	0,80%
АДМИНИСТРАЦИЯ ПРЕЗИДЕНТ	8 056,2	8 134,8	78,6	0,98%
МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА	11 461,9	11 594,6	132,7	1,16%
МТСП	232 653,8	235 649,4	2 995,6	1,29%
МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА	50 199,7	50 847,6	647,9	1,29%
МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩ	57 324,9	58 229,0	904,1	1,58%
МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА	5 096,8	5 212,9	116,1	2,28%
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ	75 332,0	77 500,0	2 168,0	2,88%
МИНИСТЕРСТВО НА МЛАДЕЖТА И СПОРТА	24 706,4	26 258,0	1 551,6	6,28%
МЕУ	22 475,8	24 324,0	1 848,2	8,22%
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА	198 197,5	214 613,5	16 416,0	8,28%
МИНИСТЕРСТВО НА ИНОВАЦИИТЕ	12 876,2	14 066,3	1 190,1	9,24%
МОСВ	69 151,6	75 829,7	6 678,1	9,66%
МЗХ	193 006,1	215 012,7	22 006,6	11,40%
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО	611 956,1	684 303,1	72 347,0	11,82%
ДАНС	144 868,4	162 538,0	17 669,6	12,20%
МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА	1 485 683,5	1 680 069,5	194 386,0	13,08%
СМЕТНА ПАЛАТА	22 027,7	25 126,4	3 098,7	14,07%
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО	340 813,2	389 478,3	48 665,1	14,28%
МИНИСТЕРВО НА ФИНАНСИТЕ	458 756,9	525 621,1	66 864,2	14,58%
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДАВЕОПАЗВАНЕТО	443 613,3	514 628,6	71 015,3	16,01%
МВР	2 169 159,5	2 536 447,0	367 287,5	16,93%
ОМБУДСМАН	2 951,0	3 519,5	568,5	19,26%

От таблицата е видно, че по-голямата част от ПРБК няма как да увеличат адекватно заплащането на труда. По обща оценка, за да се постигне реален ръст на заплатите са необходими допълнително около 700 млн.лв.

От заложените 2 млрд.лв., в резерв са оставени 375 млн.лв.. Около 1 млрд.лв. са необходими за покриване на ръста на възнагражденията през текущата година, така остават около 600 млн.лв., които представляват среден ръст от 3,5%. Прогнозната средногодишна инфлация за периода е 4,8% и за

преодоляване на диспропорциите и повишаване на жизнения стандарт са необходими допълнителни 5% ръст над прогнозната инфлация. В конкретния случай са необходими около 1,7 млрд.лв, от които са осигурени около 1 млрд.лв., включително заделените в Централния бюджет. Недостигът е около 700 млн.лв.

Пенсионна и социална политика

Категорично не подкрепя запазването на размера на обезщетенията, тъй като същите следва да се актуализират съобразно ръста на инфлацията и средния осигурителен доход.

Подкрепяме, предложенията за пенсионната система, при условие че не се приемат увеличения на местните данъци, които ще доведат до отрицателен ръст на доходите на пенсионерите.

По останалите предложения сме изразили становище в т.П.

Здравеопазване

Необходимо е да се предвиди 20% ръст на разходите за персонал (виж т.І.), за да се гарантира реален ръст на доходите на работещите в системата за 2024 г.

Ежегодно нарастващия дефицит налага спешно

Образование

Предучилищното и училищното образование за 2024 г.

Подкрепяме по принцип заложените параметри в областта на финансиране на предучилищното и училищното образование, като обръщаме внимание, че:

- В проекта не са осигурени достатъчно средства за поддържане на учителските заплати в размер на 125% от средната работна заплата в страната;
- Изостава увеличението на възнагражденията за педагогическите специалисти в средното образование, като недостигът е около 20 млн.лв. в системата.

Висше образование

Бюджета на МОН в част висше образование касаещ държавните висши училища и университети заедно с БАН за 2023г. е в размер на 907,4 млн. лева. Бюджета само на държавните висши училища и университети е в размер на 747 млн. лв. като бяха отпуснати целево още 16 млн. за актуализиране на заплатите на академичния състав от 01.08.2023г./т.е. само за 5 месеца/,

Необходимият бюджет за 2024г. на държавните висши училища и университети, включително БАН трябва да бъде в размер на 1,139 млрд. лв., в т.ч. 907 млн. лв. (при база - бюджет за 2023г.) и допълнително около 232 млн. лв., както следва:

- 20 млн. лв. за заплати за преподавателски състав (масово възнагражденията са малко над МРЗ, а това са служители с висше образование- библиотека, изчислителни центрове, лаборатории);
- 38 млн. за увеличение на възнагражденията, включително 6 млн. за стипендии и 16 млн., обезпечавашо увеличението от август т.г.;
- 30 млн. лв. за обезпечаване на издръжката на обучение в съответствие с комплексната оценка за качество. Рейтинговата оценка от системата;
- 6 млн. лв. компенсирани на издръжката на студенти по ПМС №103;
- 20 млн. лв. за капиталови разходи (повече от 10 г. там няма промяна);
- 30 млн. лв. за изпълнение на програмата за саниране и ремонт на студентските общежития;
- 6 млн. лв. за ръст на леглодни и хранодни на студентски общежития и столове.
- 50 млн. допълнително за привеждане на възнагражденията на академичния състав в процентно съотношение със средната РЗ за страната (ЗИД на ЗВО, минал на първо четене в комисията по образование, който предвижда МРЗ на най ниската академична длъжност да е 125% от СРЗ за страната и СРЗ за системата на висшето образование да е в размер на 170% от СРЗ за страната);
- 10 млн. за стипендии на докторанти в съотношение със средната РЗ;
- 22 млн. за възнаграждения за БАН (9,5 млн. за обезпечаване на увеличението от 2023 г. и допълнителни 12,5 млн. за 2024г./

Енергетика

Политиката в областта на енергетиката не отразява най-важните теми на деня, не дава решения, липсва стратегия и оценка на ефектите.

Обявените намерения не дават яснота какво е планирано да се случва, има ли план за действие, какъв е графика за изпълнение, каква е цената за хората, региона, икономиката и държавата, и какви са алтернативните варианти, при настъпване на непланирани събития по отношение на прехода от въглища към други енергоресурси, както за следващата година, така и в средносрочен план.

Предприемане на незабавни действия от Правителството за предоговаряне на териториалните планове за справедлив преход във въглищните региони, с участието на социалните партньори.

Гарантиране на производството на електроенергия, задоволяващо местния пазар и количествата за износ, без да се създават трусове при задоволяване на търсенето и при ясен план за действие.

КТ „Подкрепа“ ще отстоява, както винаги, разумните искания на работещите в отрасъла, до намиране на взаимноприемливо решение за бъдещето на енергетиката, нейното устойчиво развитие и защита на интересите на работещите и техните семейства.

Не подкрепяме категорично бързата либерализация на пазара на електроенергия за битовите потребители в неустойчива икономическа среда, устойчива висока инфлация, геополитически конфликти с труднопрогнозируеми ефекти върху вътрешните цени и най-вече липсата на реален ръст на доходите. Подобно решение може да доведе до рязко намаляване на разполагаемия доход и нарастване на задлъжнялостта на повечето домакинства. Говоренето, че цените няма да се увеличат трудно се възприемат от хората, гледайки какво се случва с предприятията и цените на свободния пазар. Предложената защита и социални доплащания на най-уязвимите групи работи, работи с линия на бедност от 526 лв., което е в пъти по-малко от жизнения минимум.

Култура

В областта на културата отново липсват политики, не са оценени ефектите от хроничното недофинансиране на сектора, няма я връзката с туризма, както и отражението върху възпитанието, свързано с българската идентичност, култура и духовни ценности.

Транспорт

Пътен транспорт

КТ „Подкрепа“ след като се запозна с предложението проект на закон и средносрочната бюджетна прогноза констатира, че размерът на субсидията за градския транспорт в София е замразен, не е актуализиран размера на субсидията за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД и ДП НКЖИ.

В бюджета са заложили 188 млн. лв. субсидии за превоз на пътници по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони, от които 89 млн. лв. за Столична община и 99 млн. лв. за градския транспорт в други градове и транспорта в планински и други райони.

Общият размер на средствата е увеличен, но само за градския транспорт в другите градове и този в планински и други райони. Напомняме, че в градския транспорт в София има тежък недостиг на шофьори, поради ниското заплащане, а ремонтните бази страдат от липса дори на базови инструменти, с които следва да се поддържа подвижния състав. Напомняме, че от януари 2024 г. минималната работна заплата вече ще бъде 933 лв., което също налага да бъдат увеличени средствата за трудови възнаграждения.

В тази връзка КТ „Подкрепа“ настоява субсидията за градския транспорт в Столична община да се увеличи с 20% или да стане 107 млн. лв. за 2024 г.

В проекта са заложили и 121,4 млн. лв. за компенсиране на намалените цени за пътуване. Последното е мярка, приета с Постановление №10 от 25 януари 2023 г. на Министерския съвет. На база опита в гр. Бургас при стандартна цена от 60 лв. на карта за учащи, намалението е 70% или 42 лв., а компенсацията, която получават дружествата е в размер на едва 28,90 лв. Разликата оставаше за сметка на компанията за градски транспорт.

КТ „Подкрепа“ настоява субсидиите да отразяват фактическото състояние, за да не се допуска дружествата да трупат оперативни загуби, което пряко влияе върху заплащането на труда и качеството на услугата.

Железопътен транспорт

След като се запознахме предложението проект на Закон за държавния бюджет за 2024 г. и след направените срещи в различен формат между нас, държавните предприятия от железопътния сектор е видно, че предвидените средства за субсидии и капиталови трансфери за БДЖ Пътнически превози и ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“ въпреки увеличените частично суми не са достатъчни за нормалното функциониране на дружествата и задържането на квалифицирания персонал в дружествата. Важно е да се отбележи, че в двете железопътни предприятия има почти 2000 вакантни/свободни работни места! За целта е необходимо:

- БДЖ Пътнически превози е необходимо предвидената субсидията от 196 млн. лв. да бъде завишена с 62 млн. лв. или общо да стане 258 млн. лв. За цялостно обхващане на програмата за обновяване Капиталовите трансфери трябва да бъдат увеличени от 68 млн. лв. на 85 млн. лв. Това ще позволи компанията да бъде конкурентно способна при кандидатстването в процедурата за нов договор за осъществяване на обществена услуга през 2024 г.;
- ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“. Прогнозните приходи на компанията за 2024 г. възлизат на 130 млн. лв. Средствата за нормално функциониране на компанията са многократно по-високи за 2024 г. и възлизат на стойност близо 365 млн. лв. , като не е възможно да бъдат осигурени от друго място, освен от държавния бюджет. За целта е необходимо предвидената субсидията от 272 млн.лв. да бъде завишена с 58 млн. лв. за осигуряване на задълженията по КТД и 23 млн. лв за обезпечаване на програмата за поддържане на железопътната инфраструктура, включително и на новоизградени съоръжение с европейски средства.

Електронно управление

КТ „Подкрепа“ се надява електронните услуги, предоставяни от държавата да се разширяват, осигурявайки достъпност, бързина и икономия на време и ресурси при обръщение към държавните и общински органи.

За всеки човек е важно да не губи времето си, да не си пуска отпуск, за да може да изпълнява задълженията си към държавата или да ползва услуги, свързани със собствеността или гражданското му състояние. Посоката е вярна, но липсва конкретика, кога и как ще се осъществи внедряването на услугите, като се гарантира и защитата на личните данни.

Не трябва и да се избърза и с предоставянето на електронни услуги, които като функционалност не покриват разнообразните сценарии от живота, както се случва днес при въвеждането на електронните рецепти.

С УВАЖЕНИЕ:

ИНЖ. ДИМИТЪР МАНОЛОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КТ „ПОДКРЕПА“

Приложение № 1 – писмо до НСТС

Приложение № 2 – писмо до НС

Изражение №1

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА ТРУДА

ПОДКРЕПА

ЧЛЕН НА ИТLC

ЧЛЕН НА ЕТLC

CONFEDERATION OF LABOUR

PODKREPA

MEMBER OF ITLC

MEMBER OF ETLC

КТ „ПОДКРЕПА“

изх. № 2117

18.10.2023 г.

София

ДО

Г-ЖА МАРИЯ ГАБРИЕЛ

ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

И МИНИСТЪР НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

И

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ

СЪВЕТ ЗА ТРИСТРАННО

СЪТРУДНИЧЕСТВО

СТАНОВИЩЕ

НА КТ „ПОДКРЕПА“

ОТНОСНО: *Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност, Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за данък върху доходите на физическите лица, Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане, Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси, Проект на Закон за допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове.*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ГАБРИЕЛ,

Конфедерация на труда „Подкрепа“ след като се запозна с предложените за обсъждане проекти на данъчни закони подкрепя по принцип предложените изменения и допълнения със следните бележки:

1. По Проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност

Подкрепя по принцип предложените изменения и допълнения с изключение на предложението по §7, т.1.

Не подкрепя предложението по § 7, т.1.

Мотиви: С него се прехвърлят контролни функции върху клиента на стоки и услуги, въпреки законовото изискване за издаване на съответния документ при продажба. Текстът няма как да проработи и практически, защото фискалният бон обикновено се издава след извършване на плащането, а не преди него.

2. Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за данък върху доходите на физическите лица.

Не подкрепя предложението по §3 (чл.22ж).

Мотиви: Предложеното изменение съдържа прекалено много условия и не носи съществени ползи за хората, ползващи услуги или стоки, неясни към днешната дата, тъй като министърът на финансите ще определи дейностите със заповед. Второ - за ползваните стоки или услуги е издаден фискален бон, като не е взета фактура или самият бон не е фактура. Вече са изключени редица обекти от системата, част от големите търговски вериги.

Трето - финансовата полза е пренебрежима. Да предположим, че българинът харчи 2000 лв. (средната работна заплата) на месец по списъка на министъра на финансите и си е взел фискален бон. ДДС-то, при заложените параметри би бил максимум 330 лв.

При възстановяване на 0,5% от платеното ДДС, то сумата която ще получи обратно „клиентът“ ще е в размер на 1,65 лева! А за цялата година ще е под 20 лв.

Заслужава ли си от чисто икономическа, финансова и социална гледна точка подобно законодателно решение, при отчитане на несъществеността му за гражданите и съществените допълнителни разходи за администрацията?

Не подкрепя предложението по §10, т.1. и § 11.

Мотиви:

В правомощията на Инспекцията по труда е установяването на нарушения, свързани с трудовото законодателство. Приходната администрация с предложения текст изнемва права на действащ контролен орган.

С направеното предложение се приравняват на трудови договори една част от гражданските договори, при които лицата за своя сметка изпълняват определени дейности, и точно поради тази причина се признават и нормативно признати разходи. При трудовите правоотношения за сметка на работодателя са разходите за осъществяване на дейността, докато при гражданските договори, те са за сметка на изпълнителя.

Предложената мярка засяга значителна част от свободните професии, което ще увеличи рязко разходите им за задължителни осигурителни вноски, както и ще увеличи данъчната тежест. Може да се предположи, че пазарът ще реагира в две основни посоки. Едната е търсене на друга форма на договори, включително регистрация на търговско дружество, при което ефектът за бюджета ще е отрицателен (регистрация на ЕООД, заплащане на данъци и осигуровки на минималния праг и разликата ще се получава под формата на дивидент). Втората възможност е преминаване към сивия сектор, което ще нанесе още по-големи щети на приходите от осигурителната и данъчната системи.

3. Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Подкрепя по принцип предложените изменения и допълнения.

4. Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси.

Подкрепя по принцип предложенията за изменение и допълнение.

Подкрепя по принцип въвеждане на патентен данък за лицата по чл. 61з, ал. 1, които събират диворастящи семена, гъби (включително трюфели), плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях, като обръща внимание, че е необходимо прецизиране и доуточняване на текста, относно заплащането на патентния данък, предвид че дейността се извършва сезонно, на територията на различни общини. Предложената редакция оставя

възможност за тълкуване къде се декларира и заплаща данъка и дали платеният вече данък в една община (по постоянен адрес на лицето) ще се признае от другата община, въпреки съществуващите разпоредби в действащия закон. Объркването би възникнало от възможното тълкуване на термина „обект“.

5. Проект на Закон за допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Не подкрепя предложения законопроект.

Мотиви:

В новата история на България е имало няколко опита и дълги обсъждания дали да се създаде подобно нормативно „стимулиране“, което да дава допълнителна информация на контролни органи с цел борба срещу сивата и черната икономика.

Текстовете няма да проработят поради няколко основни причини:

- Налице е опит да се „вербуват“ граждани, които да дублират функциите на няколко институции в страната.
- В проекта е заложено подаващият сигнала да се самоидентифицира, което дори в световната практика е доказано, че не работи, поради страха от последствия, въпреки желанието за защита. Анонимността дава много по-добри резултати при подаване на сигнали, но тогава няма да има и „награда“.
- „Възнаграждението“ ще се изплати на подалия сигнала едва след като установената от приходната администрация сума е постъпила в сметките на НАП, което предполага период от поне 3 години (проверка, ревизия, обжалване, влизане в сила на акта и събиране).
- Вменява се задължение за подаващия сигнала да предоставя допълнителна информация на НАП, което го прави един вид заложник на администрацията.
- И накрая, ако администрацията не може да установи неверни данни и обстоятелства (вероятно не открива укрити доходи, приходи или имущества), подалият три пъти сигнал се наказва с глоба. А какво се случва, когато съдът отмени три пъти акт на приходната администрация?

Не подкрепя предложението по § 2. В чл. 213, ал. 1, т. 5

Мотиви: Не стават ясни мотивите за редакционното предложение, относно доходи, които не подлежат на принудително изпълнение. Ако текстът е ясен и съществува съдебна практика, какво налага промяната?

6. Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за акцизите и данъчните складове.

Подкрепя по принцип предложенията.

С УВАЖЕНИЕ:

**ИНЖ. ДИМИТЪР МАЛОЛОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА ИТ „ПОДКРЕПА“**

Филохана № 2

ДО

КТ „ПОДКРЕПА“

изх. № 0133

09.11.2023 г.

София

Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Г-Н ЙОРДАН ЦОНЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИТЕ ВЪПРОСИ

УВАЖАЕМИ Г-Н ЖЕЛЯЗКОВ,

УВАЖАЕМИ Г-Н ЦОНЕВ

УВАЖАЕМА Г-ЖО АЛЕКСАНДРОВА

Внесените от Министерския съвет проекти на закони за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси и Закона за облагане на доходите на физическите лица в Народното събрание, са включени текстове, които не са обсъждани в НСТС и пряко влияят върху жизненото равнище и осигурителните отношения.

Законопроектите са внесени в нарушение на чл.3, ал 1 и ал.2 от Кодекса на труда, тъй като не са консултирани с представителните организации на работниците и служителите и на работодателите.

Текстове, които не са консултирани в НСТС:

1. В Проекта на ЗИД на ЗДДФЛ:

- a. Създаден е §2, с който се променя обхватът на облагаемия доход от трудови правоотношения, което води до допълнително увеличение на данъчно-осигурителната тежест и пряко влияе върху жизненото равнище.
- b. Създадени са §19 и §20, с които се въвеждат правила за осигуряване както по отношение на ДОО, така и по отношение на здравните вноски, с изключение на т.1 от §19, който е обсъден на НСТС, и за който мнозинството от представителите категорично възрази. Тук е налице отново нарушение на чл.3 от Кодекса на труда, тъй като предложените текстове пряко засягат осигурителните отношения.

2. В проекта на ЗИД на ЗМДТ:

- a. Са създадени §2 (изм. на чл.22 – данъчна ставка за недвижими имоти) и §15 (изменение в Приложение №2 – данъчна оценка на недвижимите имоти), с които се създава възможност за рязко увеличаване данъчната тежест върху домакинствата, което ще се отрази отрицателно върху жизнения им стандарт.

КТ „Подкрепа“ напомня, че данните от статистиката сочат, че 2/3 от домакинствата са на жизнен минимум, а една трета са под прага на бедност.

Освен, че не е спазена законната процедурата на чл.3 от Кодекса на труда, следва да се вземе предвид и Решение № 4 от 9.04.2019 г. на Конституционния съд по к. д. № 15/2018 г., обн., ДВ, бр. 32 от 16.04.2019 г.

Уважаеми г-н Председател на Народното събрание, уважаеми председатели на комисии, КТ „Подкрепа“ настоява цитираните законопроекта да бъдат върнати на Министерския съвет и да се спази процедурата, разписана в Кодекса на труда.

С УВАЖЕНИЕ:

ИНЖ. ДИМИТЪР МАЛОШЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КТ „ПОДКРЕПА“

